

УДК 504(477)

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Лазарєва Єлизавета Олександрівна,
студентка 4 курсу
освітнього ступеня «бакалавр
ОП «Економічна теорія та
економічна політика»
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

На сучасному етапі екологічна безпека України має особливу актуальність та набуває питання вдосконалення навколишнього середовища. Забруднення довкілля продовжує залишатися однією з основних проблем людства. Негативні наслідки його стали найбільшою загрозою здоров'ю та життю людей.

Поняття екологічна безпека та її проблеми і пропозиції є надзвичайно є актуальним. Над проблемами забезпечення екологічної безпеки господарських процесів працюють такі вчені: Яценко Л.Д., Сарапіна М.В., Андронов В.А, Артем'єв С.Р, Бригада О.В., Рибалова О.В. та ін. [1].

Метою даної роботи є дослідження екологічної безпеки України, її сучасні проблеми та шляхи їх вирішення.

Створення єдиної системи екологічної безпеки полягає в забезпеченні безпеки населення, об'єктів і споруд, запобігання або зменшення на цій основі можливих економічних, соціальних і інших НС техногенного або природного характеру. Це реалізується центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами управління питаннями надзвичайних ситуацій і громадянської оборони, що знаходяться під їх началом, силами та засобами підприємств, організацій незалежно від форм власності, добровільними формуваннями, які забезпечують виконання організаційних, інженерно-технічних, санітарно-

гігієнічних, протиепідемічних і інших заходів у сфері запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій [2; 7].

Створення єдиної системи базується на принципах:

організаційного об'єднання зусиль державних і недержавних органів причетних до цієї сфери, на загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях на основі відповідних нормативних актів;

нерозривності зв'язків різних аспектів забезпечення екологічної безпеки зі зміною компетенції органів влади, форм власності, структурної перебудови економіки і вдосконалення законодавства в цій області;

безумовного виконання вимог до гранично безпечним рівням впливу на навколишнє середовище і вимог екологічної безпеки;

збалансованого природокористування;

пріоритету життя і здоров'я людей над будь-якими інтересами в державі;

компенсації збитків здоров'ю людей, навколишньому середовищу, власникам пошкодженого або знищеного в результаті проявів екологічної безпеки майна на основі чітко визначеної відповідальності і економічного механізму, включаючи систему страхування [3].

Основними завданнями єдиної системи виступає:

розробка перспективної політики по забезпеченню екологічної безпеки;

планування і управління процесами досягнення певних показників екологічної безпеки, прогнозування і виявлення потенційних джерел екологічної небезпеки, розробка можливих сценаріїв розвитку небезпечних ситуацій і відповідних планів реагування на них, своєчасне інформування населення, місцевих органів державної виконавчої влади і муніципальних органів про загрозу виникнення НС, здійснення заходів для попередження і запобігання таких ситуацій або пом'якшення їх наслідків;

створення, підтримка і забезпечення необхідного рівня готовності систем реагування і прояву екологічної небезпеки;

забезпечення ефективності дій при НС і організація ліквідації її наслідків;

розвиток нормативної бази для забезпечення необхідного рівня екологічної безпеки;

розвиток і координація міждержавних відношень у питаннях регулювання екологічної безпеки, мінімізація ризику виникнення НС, особливо з трансграничним впливом, узгодження з іншими державами заходів реагування і взаємодопомоги у випадках їх виникнення і приведення системи безпеки в цій сфері у відповідності з міжнародними принципами і нормами [4].

Таким чином, екологічна безпека – це такий стан навколишнього середовища, коли гарантується запобігання погіршення екологічної ситуації та здоров'я людини. Проблеми довкілля, як правило, впливають на життя країни як вирішальний фактор або як складова національного добробуту й потенційних можливостей держави. Отож національна й міжнародна безпека неможлива без урахування екологічного фактору.

Негативні тренди змін у навколишньому середовищі та стан здоров'я населення в багатьох країнах світу призвели до усвідомлення необхідності інтеграції та об'єднання зусиль у вирішенні глобальних екологічних проблем і забезпечення екологічної безпеки [5; 6].

Забезпечення екологічної безпеки у сучасних умовах є важливою проблемою державної економічної політики та невід'ємною умовою сталого економічного і соціалістичного розвитку України.

Література:

1. Яценко Л.Д. Екологічний складник національної безпеки: основні показники та способи їх досягнення: аналіт. доп. / Л.Д. Яценко. – К. : НІСД, 2014. – 52 с.
2. Екологічна безпека: навчальний посібник. Краснянський М.Ю. – К. : Видавничий дім «Кондор», 2018. – 180 с.
3. Безпека людини у сучасних умовах : монографія / В.В. Березуцький та ін. – Харків : ФОП Мезіна В.В., 2018. – 208 с.

4. Забезпечення екологічної безпеки: підручник / М.В. Сарапіна, В.А. Андронов, С.Р. Артем'єв, О.В. Бригада, О.В. Рибалова. Харків: НУЦЗУ, 2019. – 246 с.

5. Бойчук Ю. Д. Екологія і охорона навколишнього середовища: навчальний посібник / Юрій Дмитрович Бойчук, Ельвіра Миколаївна Солошенко, Олег Вікторович Бугай. – 4-те вид, виправ. і допов. – Суми : Університетська книга, 2018. – 315 с.

6. Еколого-економічна та історична оцінка взаємовідносин людини і довкілля: монографія / А. А. Івашура, Л. Е. Добрунова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 152 с.

7. Кафедра технологій і безпеки життєдіяльності ХНЕУ [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.kafbgd.hneu.edu.ua/>

Науковий керівник: к.е.н., доц. О.О. Пономаренко

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції.